

Секція: Економіка та управління національним господарством.

Матюк Тетяна Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Полуяктова Ольга Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент

Південноукраїнський національний педагогічний

університет імені К. Д. Ушинського

м. Одеса, Україна

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ГЛОБАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

В контексті сучасного соціально-економічного розвитку актуальності набуває питання відповідального ставлення до формування стратегічних пріоритетів. Це є результатом не лише потреби вирішення глобальних (перш за все екологічних) проблем розвитку сучасності, забезпечення економічної нестабільності в умовах глобальної невизначеності, а і зміни цінностей індивідів у суспільстві, як на рівні споживачів, так і виробників, працівників, роботодавців тощо [2]. Особливої значимості набуває це питання в умовах потреби формування та відновлення сталого розвитку національних економік після пандемії COVID-19.

Економічна система, функціонуючи у стаціонарному стані, водночас, здійснює рух за визначеною траєкторією, тобто характеризується змінами динамічного характеру, які визначають розвиток. Останній не тотожний економічному зростанню – процесу стійкого збільшення суспільного

продукту у розрахунку на душу населення. Економічний розвиток базується на економічному зростанні як своїй передумові у частині забезпечення зростання рівня життя населення і його можливостей задовольняти матеріальні й духовні потреби. Однак, при цьому розвиток враховує зміни в технічній, економічній, соціальній, політичній, інституціональній сферах функціонування суспільства, що знаходить свій прояв у таких соціальних показниках, як рівні харчування населення, стану здоров'я, рівні грамотності, охоплення освітою, стандартів суспільних послуг та соціального забезпечення, ряду матеріальних характеристик рівня життя й оточуючого середовища.

Оцінюючи чинники, що впливають на формування стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку, вважаємо, що ключовим тут є сама людина - всебічно розвинута, "думаюча". А одним із визначальних чинників впливу на формування людини, здатної ефективно впливати на соціально-економічний розвиток в умовах глобалізації виділимо якісну освіту, що через підвищення рівня кваліфікації працівників, розвитку ділових навичок, підприємництва та інноваційності, позитивно впливає на ефективність праці, підвищуючи її продуктивність, а також сприяє зростанню людського та інтелектуального капіталу.

Разом з цим, через розвиток інтелектуальних якостей людства та утвердження загальноцивілізаційних цінностей саме освіта сприяє встановленню балансу між екологією та економікою, те чого саме зараз так не вистачає усьому людству. Екологічні міркування можуть стосуватися пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до них, навколишнього середовища, зокрема збереження біорізноманіття, запобігання забрудненню, розвитку відновлювальних джерел енергії й т.п.

Освіта, через формування якісних характеристик суспільної свідомості підвищує рівень соціального взаєморозуміння у суспільстві, мотивує на співробітництво та взаємодію (координуюча функція).

І, мабуть, найголовніше, освіта, через виховання та навчання формує і передає цінності, знання та набутий досвід від покоління до покоління, змінює погляди людей щодо власної поведінки та дій оточуючих і, тим самим, сприяє коригуванню цілей економічної діяльності суб'єктів.

Загалом якісна і сучасна освіта, через розвиток творчого й інтелектуального потенціалу кожної окремої особистості, підвищення рівня її економічної, політичної та громадянської культури, а також формування матеріальних і духовних засад високої соціальної мобільності населення сприяє суспільним перетворенням та соціально-економічному розвитку. В умовах сучасного інформаційного суспільства та глобалізуючих процесів, що охоплюють усі сфери людського буття, роль освіти набуває нового непересічного значення як тієї галузі, що забезпечує подальший поступ усієї цивілізації. Тому перед сучасною спільнотою постає нагальна проблема реформування всієї системи освіти згідно із сучасними цивілізаційними та духовно-культурними запитами. Сьогодні повинні бути сформовані принципово нові напрямки трансформації економіки на основі екологізації життєвого циклу продукції. Це є дуже важливим, оскільки ми зараз знаходимося на порозі впровадження нової економіки – «економіки знань», де основною рушійною силою прогресу є знання, зосереджені в людському капіталі і інформаційному полі навколо.

Література

1. Геец В. М. Социально-экономические трансформации при переходе к экономике знаний / В. М. Геец // Социально-экономические проблемы информационного общества / под ред. д.э.н. Л. Г. Мельника. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2004. 430 с.
2. Ломачинська І.А. Цінності та інвестиції впливу. Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління // Глобальні економічні виклики та

можливості у цифрову епоху: матеріали I Міжнародного економічного форуму / за заг. ред. проф. А.І. Ігнатюк. Київ, 2019.

Вип. I. Ч. I. С. 48. URL:

<http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/>

3. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. 346 с.
4. Мельник Л.Г. Інформаційна економіка. Суми: ИТД «Університетська книга», 2003. 288 с.
5. Сучасний освітній проект України як пріоритет глобалізуючого простору: збірник наукових праць // ОДУВС. Одеса, 2014. 124 с.